

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ**

**ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ
(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)**

16 березня 2022 р.

за загальною редакцією
член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука

м. Київ

2022

**ГОТОВНІСТЬ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЩОДО
РЕАГУВАННЯ НА НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ**
**Білозір Т.Ю., Гринзовський А.М., Калашченко С.І., Кузін І.В.,
Черненко Л.М., Луцак О.О., Чала С.К.**
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Перебіг пандемії COVID-19 підкреслив чутливість суспільства до впливу біологічних загроз. У травні 2020 року у висновках експертів комітету Ради Європи з протидії тероризму зазначалось: «Готовність громадянського суспільства і фахівців медичної галузі до реагування на різні сценарії є фундаментальним чинником ефективної імплементації плану боротьби з біологічними атаками».

В інформаційних джерелах (інтернет-ресурси, література, форуми) в вільному доступі знаходяться дані про технології які застосовують для виготовлення брудної біологічної зброї. Протидія біологічній зброї та терористам, згідно рекомендаціям ВООЗ від 2004 року, має бути презентована сукупною системою заходів, що перешкоджають отримання терористами біологічної зброї, а також забезпечують якнайбільш ефективну відповідь у випадку терористичного акту.

Восени 2021 року, під впливом виникнення пандемії COVID-19, за підтримки ВООЗ в Європі були проведені імітаційні тренування для мобільних лабораторій швидкого реагування, в разі виникнення надзвичайної ситуації, в тому числі і біозагрози. В 2019 році були проведені перші тренування за участю тих же структур (експерти ВООЗ та Глобальної мережі попередження про спалахи хвороб та реагування на них).

До протидії біологічному тероризму відносяться такі загальноприйняті заходи, як:

- введення законів, скерованих на гарантування біологічної безпеки;
- використання ефективних засобів діагностики та боротьби з інфекційними агентами;

- контроль за популяризацією та експлуатацією біологічних агентів;
- охорона водозабірних, водопровідних, каналізаційних комунікацій;
- вдосконалення системи вакцинування проти інфекційних хвороб.

Так, вищенаведені рекомендації були оприлюднені в «Національному стратегічному плані щодо готовності до дій у випадках біологічного і хімічного тероризму», який був опублікований в 2000 р. в США та включав в себе заходи по профілактиці, нагляду над використанням біологічних та хімічних агентів та їх діагностики; заходи по ліквідації інциденту з використанням зброї масового ураження, а також систему оповіщення та інформаційного забезпечення цивільного населення.

Звертаючись до вітчизняного правового поля щодо регулювання на біотерористичні ризики, слід звернути увагу на Закон «Про боротьбу з тероризмом» від 2003 року, Наказ МОЗ «Про удосконаленні функціонування системи індикації біологічних патогенних агентів» від 2003 року та Указ «Про Стратегію біобезпеки та біологічного захисту» від 2021. Вони базуються на засадах не тільки попередження виникнення інциденту з використанням біологічної зброї та ліквідації негативних наслідків, але й на інформаційному забезпеченні населення.

В разі виникнення випадку біотероризму, важливим елементом є готовність держави в 24-х годинний термін розвернути лабораторії та/або заклади епідеміологічного профілю, які будуть здатні в короткий термін аналізувати виявлений агент, прогнозувати швидкість його поширення, а також захворюваність та летальність; своєчасно інформувати цивільне населення про засоби індивідуального захисту, застосовувати дієві механізми і методи реагування на біологічні загрози тощо.

Стратегія держави, щодо створення мережі лікарень з високим ступенем готовності до реагування, втілилась створенням нового пакету послуг який фінансується від НСЗУ «Готовність до реагування на надзвичайні ситуації, зокрема інфекційного характеру». На програму «Готовність до реагування на надзвичайні ситуації, зокрема інфекційного характеру» у 2022 році передбачено фінансування в обсязі 2,5 млрд грн.

За даним пакетом в країні буде працювати до 200 закладів охорони здоров'я, з розрахунку одна лікарня на 200 тис. населення відповідної області. Щомісяця НСЗУ виплачуватиме такому закладу 1 053 510 грн.

Таким чином, створення мережі закладів для своєчасного та професійного реагування на надзвичайні ситуації та інші загрози отримало інституційний характер, пріоритетність в державі та відповідне фінансування.

ГІГІЄНИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ХЛІБОБУЛОЧНИХ ВИРОБІВ ЗА ВМІСТОМ ТОКСИЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ

Альохіна Т.А., Шевчук Л.П., Мисак Л.М.

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Серед великої кількості ксенобіотиків метали є однією із найзначущих для здоров'я людини групою елементів. Вони надходять в організм переважно з продуктами харчування і можуть викликати дезорганізацію обмінних процесів, порушення функціонування імунної та інших систем. Оскільки хлібобулочні вироби – це традиційний продукт харчування населення багатьох країн, контроль вмісту токсичних елементів у даних виробках вкрай важливий.

Мета даної роботи полягала у визначенні упродовж 2020 року вмісту токсичних елементів (Cd, Pb, Cu, Zn, As, Hg) у хлібобулочних виробках ПрАТ «Концерн «Хлібпром», як одного з найбільших виробників хлібобулочних виробів.

За 2020 рік проведено випробування біля 50 найменувань продукції ПрАТ «Концерн «Хлібпром» та опрацьовано 200 проб. Концентрації Cd, Pb, Cu, Zn визначали методом атомно-абсорбційної спектрофотометрії; As, Hg – фотометричним методом.

Встановлено, що концентрації Pb знаходились в межах (0,01 – 0,07) мг/кг. Більш високий вміст Pb характерний для солодкої продукції з карамеллю та фруктовим повидлом. Концентрації Cu та Zn визначені на рівні (0,70 – 2,30) мг/кг та (1,9 – 3,8) мг/кг відповідно. Мідь та цинк – необхідні елементи для повноцінного функціонування організму, однак у надлишкових кількостях можуть бути